

PAPÍRSZÍNHÁZ-BEMUTATÓ

Cimbora-klubunk 2012. január 20-án tartotta esedékes összejövetelét. A foglalkozás témája ezúttal egy számunkra merőben új dolog, a papírszínházzal való ismerkedés volt.

Hogy mi is az a *papírszínház*? A papírszínház (japán nyelven kamishibai) jelentése szó szerint: játék papírból. Japánból ered ez a furcsa mesélési mód. A kamishibai a mesekönyveket mintegy színházzá alakítja. A fakeretben mozgatható nagyméretű lapok segítségével a mesélő, a gyerekekkel szembefordulva, a lapok mozgatásával igazi színházi élménnyé alakítja a meseolvasást. Nem szükséges többé az olvasás megszakítása, a könyv körbeadogatása, minden hallgató egyszerre élvezheti a mese szövegét és a hozzá készített illusztrációkat.

A képek a teljes lapot betöltik. Hátoldalukon, fekete-fehér apró képen jelenik meg a mesélőnek a hallgatók által látott illusztráció. A lapok mozgatásával, cseréjével drámai hatást érhetünk el.

A kamishibai *története*: Japánból ered. A szicíliai mesélők még az összes képet egy pálca segítségével mutatták, éppen hol tartanak a mesében, aztán a képeket külön is kommentálták. Magyarországon is létezett már a XIX. Században: képmutogatónak hívták. A híres dán meseíró, Andersen mesélés közben papírszalagokat vágott ki, amelyek a mese legfontosabb elemeit ábrázolták.

Koreában az éneklő mesélők illusztrált paravánok előtt elevenítették fel a mesét. Európában a gazdagabb emberek miniatűr színházakat vásároltak gyermekeiknek, ahol a figurákat változó háttérű képek előtt mozgatták.

A *mai formájában* ismert kamishibai a húszas évek végén jelent meg Japánban. Sikere azonnali volt, ez lett a szegények és a gyermekek mozija. A mesélők kerékpárral járták a vidéket, a csomagtartójukra erősített lakkozott fakeretben pedig három mesét és fánkokat, édességeket vittek a gyerekeknek. Európában a 70-es években jelent meg, és hála a kamishibai rajongóknak, mára már az egész világon hozzáférhető a gyerekek számára.

Magyarországon a Csimota Könyvkiadó eddig hat mesét dolgozott fel a papírszínház megjelenése óta (Pl.: Hamupipőke; Az aranyhalacska; Jancsi és Juliska; A méhkirálynő). Ezekhez a mesékhez hat fiatal, elismert illusztrátorunk készített képeket.

Jelentősége: A kamishibai közös, kollektív élményt nyújt. A könyvolvasás során az olvasó egymaga találkozik egy képeskönyvvel. A könyv így csak egyszemélyes élményt ad. A kamishibai szöveg nélküli képei egyszerűek, messziről is jól láthatók. A szöveg rövid és lehetőséget ad a beszélőnek, hogy azt szabadon egészítse ki.

A papírszínháznál nagyon fontos, hogy író és illusztrátor szorosán együttműködve dolgozzon, hiszen biztosítani kell a képek közötti folytonosságot, és messziről is jól láthatónak kell lennie. A felesleges díszítő elemek csak elvonnák a figyelmet a meséről.

A papírszínház elméleti ismertetése után következett a *tényleges papírszínház bemutató* a Cimborák részvételével. Először mi, gyermekkönyvtárosok mutattuk be egy humoros mű papírszínházas feldolgozását. Az említett mű: *Lackfi János Circus Maximus* címet viselő humoros költeménye. Hogy ki mindenki lép fel a cirkusz porondján? Hát, a bohóc, az artisták, a levegő akrobatái, a kígyóbüvölő, végül pedig a kis balerina... A gyerekek élvezték Lackfi János humoros alkotását, amelyhez a szöveg modernségéhez illő illusztrációk tartoztak. Hamar megértették, hogyan is működik a papírszínház.

Utána kiosztottuk a Cimborák között a Lackfi János író-olvasó találkozásánál közösen alkotott versikéket, amelyeket *Weöres Sándor: A tündér*, illetve *La Fontaine: A tücsök*

és a hangya című eredeti műve ihletett. Hogy milyen absztrakt, elvont, humoros, sokszor már „röhejes” versek születtek azon a bizonyos író – olvasó találkozón? Álljon itt Weöres Sándor „bóbitás” költeménye – a tanulók átíratában!

„Bóbita, bóbita szellem,
éjszaka rázza a láncát.

Frászt hoz a kisgyerekekre,
Járja a repre a táncát.

Bóbita, bóbita hentes,
Bárdot igéz a malacba.

Véres a csöppnyi köténye,
Van neki háznyi pacalja.”

Hát, elég bizarr vers kerekedett ki Weöres költeményéből, szabadon átfogalmazva...

La Fontaine tücskös-hangyás verses költeménye pedig ilyen megfogalmazásoknak adott „ihletet”: a hangya egész nyáron dolgozott, majd meggebedt, még a tücsök is hajlandó volt munkálkodni. Lett is fizetésük, amiből megtelhetett az éléskamra. Jókedvükben mulatozni kezdtek. Igen ám, de a kullancs eldobta égő szivarját, s kigyulladt a kamra! A történet végén a tücsök és a hangya is munkanélküli lett (a versíró gyerekek szerint). S hogy végződik a mese átírata? Ülnek a kocsmában, s a munkanélküli segélyből iddognak...

A Cimborák-klub tagjai jókat derültek a vers hallatán. Azt a feladatot kapták, hogy az egyes versszakokhoz készítsenek A/3-as rajzlapra színes illusztrációt, amit majd a papírszínházzal eljátszanak. Két-két gyerkőc dolgozott együtt az illusztráció elkészítése során. Jókat kacarásztak, miközben készültek a rajzok.

A képek elkészítése után a rajzlap hátoldalára kellett ragasztaniuk az adott versidézetet. Így már minden adva volt, hogy ők maguk is használják a papírszínházat. Sorban jelentkeztek, hogy melyik páros adja elő a kamishibai segítségével a humoros „Lackfi-Cimborák-féle” történeteket. Egyre jobban belejöttek a papírszínház működésének rejtelmébe, és egymás után játszottak önmaguk, illetve a többiek örömeire.

Gyorsan elszaladt a „kimért idő”, s azon vettük észre magunkat, hogy haza is kellene már indulni... Jókedvűen búcsúztunk egymástól.

Fejesné Szabó Piroska

